

Dispensation til ændring af dige på matr. nr. 65y, Ll. Værløse By, Værløse

Furesø Kommune har den 16. november 2025 modtaget en ansøgning om ændring af det beskyttede dige langs Gammel Hareskovvej. Det ansøgte kræver dispensation fra museumslovens¹ § 29a.

Furesø Kommune, Natur og Miljø, giver hermed dispensation fra museumsloven til at reducere bredden af det beskyttede dige til en bredde på 2,4 m på en delstrækning ud for matr. nr. 65y, Ll. Værløse By, som vist på figur 2. Dispensationen meddeles efter § 29a, stk. 1, jf. § 29j, stk. 2 på følgende vilkår:

- Anlægsarbejdet skal ske som beskrevet i ansøgningsmaterialet
- De første 50 cm af diget målt fra stensiden (mod syd) må ikke berøres af arbejdet.
- Når gravearbejdet på den nordlige side er færdigt skal jorden ”klappes” for at undgå erosionsfare
- Der må ikke foretages arbejde i eller kørsel på den resterende del af diget

Baggrund

Udhusets Venner ønsker at opføre et nybyggeri på matr. nr. 65y, Ll. Værløse By, Værløse. Selve ejendommen består af en eksisterende bygning, Udhuset, og er eller tilgroet med høje græsser og buskads. Den nye bygning ønskes opført parallelt med Udhuset, så der dannes en gårdsplads mellem de to bygninger.

Den nye bygning ønskes opført inden for byggefelt 2 i *lokalplan 138 – For en bevaringsværdig bygning på Stationsvej i Hareskovby*. Byggefeltet er midlertidigt placeret inden for afgrænsningen af et beskyttet stendige, og Udhusets Venner søger derfor om dispensation til at afgrave en del af diget i byggefeltet.

Det beskyttede stendige

Stendiget løber langs hele Store Hareskov og markerer grænsen mellem Hareskovby og Store Hareskov, og dermed også grænsen mellem landzone og byzone. Diget er samlet set ca. 5,5 km langt og omkranser hele Store Hareskov mel-

Dato: 06-02-2026
Sags id: 25/12415
Dok.nr.: 125810/25

Furesø Kommune
Center for By og Miljø
Tlf.: 7235 4000

Telefon åbningstider:
Mandag-fredag kl. 10-14
Torsdag kl. 10-17

Skriv til os via Digital Post fra
borger.dk og virk.dk

www.furesoe.dk

¹ LBK nr. 1017 af 7. juli 2025 af bekendtgørelse af museumsloven med senere ændringer

lem Gammel Hareskovvej mod syd og Hillerød motorvejen mod nord. Diget er af varierende højde og i varierende tilstand og er stort set sammenhængende hele vejen rundt. Der er dog flere eksisterende gennembrud.

Diget ses på både historisk matrikelkort fra 1810 samt 4 cm kortet. Ud fra luftfotos er det tydeligt at se, at diget langs hele matr. nr. 65y mellem 1987-1992 er flyttet fra den oprindelige placering til en ny placering længere nordpå, højst sandsynligt for at gøre plads til svingbane og fortov op til Hareskov Station.

Slots- og Kulturstyrelsen har sammen med kommunen besøgt diget den 2. september 2025.

Stendiget består ud for byggefelt 2 af en stensætning mod syd og en mere flad del med jord mod nord. Diget er generelt meget tilgroet og der vokser mindre træer af slåen og ahorn på og lige ved diget. Træerne vurderes ikke at være egnet som levested for arter af flagermus på grund af træernes størrelse. På nordsiden er diget tilgroet med bl.a. skvalderkål og stor nælde.

Diget langs Gammel Hareskovvej varierer i bredden. Ud for byggefelt 2 er bredden 5 m. Længere mod øst, på den oprindelige del af diget, er bredden 2,4 m.

Figur 1. Oversigtskort med markering af digets bredde.

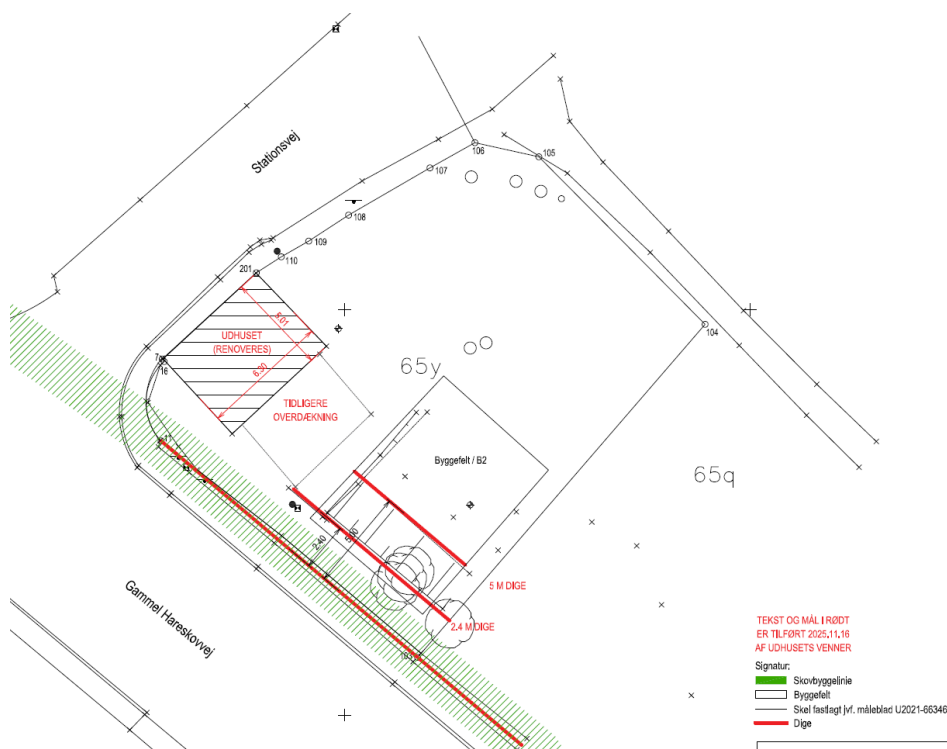
Den ansøgte ændring af diget

Der ansøges om at reducere digets nedre bredde fra 5 m til 2,4 m fra det sydlige hjørne af det nuværende brændeskur til ejendommens skel mod sydøst. Den nye bredde vil svare til bredden på den oprindelige del af diget længere mod sydøst.

Bredden reduceres ved, at der afgraves jord på indersiden indtil der tilbagestår et dige med en nedre bredde på 2,4 m målt fra den sydlige stenside mod Gammel Hareskovvej. Bagsiden af diget (mod nord) vil blive givet en passende hældning, så efterfølgende erosion undgås.

Efter arbejdet vil diget fremstå tilklappet og med en fast form. Såfremt afgravningsarbejdet gør det nødvendigt at fjerne eksisterende bevoksning, vil eventuelle rødder i det tilbageværende dige blive efterladt urørte. De første 50 cm af diget målt fra stensiden (mod syd) vil ikke blive berørt af arbejdet.

Ændringen af diget vil medføre at overlappet mellem byggefelt 2 og diget vil blive reduceret fra ca. 3 m til ca. 0,4 m.

Figur 2. Oversigtskort med markering af den ændrede bredde af diget (kort udarbejdet af ansøger).

Internationale naturbeskyttelsesinteresser²

I forbindelse med ansøgningen skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre projekter, herunder tidligere gennemførte projekter, kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt (væsentlighedsvurdering) eller skade eller ødelægge strengt beskyttede arter (bilag IV-arter) samt deres yngle- og rasteområder.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Det beskyttede dige er ved matr. nr. 65y placeret ca. 20 m fra Natura 2000-område N139 Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov. På de øvrige strækninger langs Gammel Hareskovvej udgør diget afgrænsningen til Natura 2000-området.

Natura 2000-område N139 udgør habitatområde H123 og fuglebeskyttelsesområde F109. Området er udpeget for at beskytte den øvre del af Mølleådalens varierende ådalslandskab med de mange store og små søer, de tilknyttede lysåbne mose- og kærområder og disses tilknyttede arter, samt de store omkringliggende skovområder. Natura 2000-området er arealmæssigt domineret af skov og store søer.

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af eksisterende viden om Natura 2000-området. Der er således indhentet data om udbredelse og naturtilstand for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget fra følgende kilder: Natura 2000-basisanalyse 2022-2027 for Natura 2000-område N139, MiljøGIS, Arter.dk og Naturbasen.dk. Udgangspunktet for vurderingen er Natura 2000-planens målsætninger for de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget. Det skal vurderes, om en eventuel påvirkning er så væsentlig, at der ikke kan opretholdes gunstig bevaringsstatus. Naturtyperne og arterne skal vurderes at være stabile eller i fremgang.

De overordnede målsætninger for Natura 2000-området er bl.a., at skov- og lysåbne naturtyper sikres en god-høj naturtilstand, og at områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypernes hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder.

² BEK nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Den del af diget, der reduceres, er placeret ca. 20 m fra habitatområde H123. Der er over 2 km til fuglebeskyttelsesområde F109. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området udgøres af følgende arter og naturtyper:

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område N139

Habitatområde nr. 123	
Naturtyper	
Søbred med småurter (3130)	Brunvandet sø (3160)
Næringsrig sø (3150)	Kalkoverdrev* (6210)
Vandløb (3260)	Tidvis våd eng (6410)
Surt overdrev* (6230)	Hængesæk (7140)
Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)
Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Kransnålalge-sø (3140)	
Arter	
Skævvindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
Stor kærguldsmed (1042)	Lys skivevandkalv (1082)
Stor vandsalamander (1166)	

Fuglebeskyttelsesområde nr. 107	
Arter	
Rørhøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
Isfugl (Y)	Sortspætte (Y)
Rørdrum (Y)	

Vurdering ift. naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområde H123

Der er kortlagt habitatnaturtypen Bøg på muld (9130) ca. 50 m nord for hvor digets bredde reduceres. Der vil ikke ske kørsel, anlægsarbejde eller anden påvirkning af habitatnaturtypen. Arbejdet er begrænset lokalt til der, hvor diget reduceres, og der sker ikke udledning af stoffer til omgivelser hverken via luft, vand eller jord, eller sænkning af grundvandet.

Sammenholdt med den beskudte størrelse af projektet er det kommunens vurdering, at det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre projekter, ikke vil medføre væsentlig forringelse eller forstyrrelse af naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Vurdering ift. arter på udpegningsgrundlaget

Der fjernes jord på den nordlige del af stendiget, hvor det i dag er tilgroet med bl.a. skvalderkål og stor nælde. Der vil muligvis fjernes mindre træer og buske i forbindelse med projektet. Stendiget ligger i et område der på den sydlige side er befæstet og på den nordlige side er ubebygget og høj græsvegetation. Området er veldrænet og uden vådområder, fugtig bund eller vandsamlinger. Stedet rummer heller ikke tuet vegetation eller stående eller liggende dødt ved.

Der er ikke udpeget eller kortlagt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget i nærområdet. På baggrund af besigtigelsen af diget vurderes det, at diget ikke udgør egnet levested for skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, lys skivevandkalv, stor kærguldsmed og stor vandsalamander.

Rørhøg, isfugl og sortspætte er observeret flere steder i Store Hareskov i de seneste 5 år. Ændring af diget vil ikke påvirke fuglenes fortsatte muligheder for at yngle og fouragere i skoven.

Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre projekter, ikke vil medføre væsentlig forringelse eller forstyrrelse af arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Bilag IV-arter

På baggrund af besigtigelsen (se ovenstående beskrivelse) vurderes det, at området, hvor diget reduceres, ikke er egnet som yngle- og rastested for følgende bilag IV-arter: lys skivevandkalv, stor kærguldsmed, grøn mosaikguldsmed, odder, stor vandsalamander og spidssnudet frø, samt arter af flagermus.

Sten- og jorddiger kan udgøre yngle- og rasteområder for markfirben, hvis der bl.a. er soleksponerede skråninger og partier med løs, veldrænet og soleksponeret jord. Det pågældende stendige er tilgroet og skyggepåvirket, og det er kommunens vurdering, at diget, på den strækning som ønskes reduceret i bredden, ikke er egnet som yngle- og rastested for markfirben.

Øvrige bilag IV-arter vurderes ikke at forekomme inden for 3 km af projektet, eller vurderes ikke at være sårbare over for de påvirkninger, projektet potentielt kan medføre.

Samlet vurdering ift. bilag IV-arter

På baggrund af ovenstående er det kommunens samlede vurdering, at reduktion af digets bredde ikke vil medføre drab på individer, eller beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for arter optaget på habitatdirektivets

bilag IV. Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

Høring

Slots- og Kulturstyrelsen har den 2. september 2025 besigtiget diget med Furesø Kommune, og er derfor ikke hørt særskilt i sagen.

Begrundelse for afgørelsen

Formålet med beskyttelsen af diger er at sikre de tilbageværende diger som vigtige elementer i kulturlandskabet. Digerne viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab. Ofte med egnskarakteristiske digestrukturer.

Generelt er digerne vigtige kulturhistorisk levn, fordi de udgør bevarede elementer i landskabet, der markerer hvordan arealudnyttelsen har ændret sig over tid. De viser således hvordan ejendomsforholdene og de administrative grænser har været.

Dispensationen er givet, da det ansøgte ikke vurderes at stride mod de bestemmelser og hensyn, der skal varetages med administrationen af museumsloven.

Landskabelig værdi

Som beskrevet ovenfor løber stendiget langs hele Store Hareskov og markerer grænsen mellem Hareskovby og Store Hareskov. Diget er af varierende højde og i varierende tilstand og er stort set sammenhængende hele vejen rundt. Der er dog flere eksisterende gennembrud.

Ud for matr. nr. 65y er diget ikke markant afgrænset, da det flader ud mod nord, og er unaturligt bred på den del, der tidligere er flyttet, hvor bredden er op til 5 m. Ved at tilbageføre digets bredde til den oprindelige, er det kommunens vurdering, at den tidligere flyttede del af diget vil fremstå mere som det oprindelige dige, og dermed vil diget fremstå mere ensartet i landskabet.

Kulturhistorisk værdi

Diget er sandsynligvis et fredskovsdige fra begyndelsen af 1800-tallet. Det er dog, som tidligere nævnt, på strækningen ud for matr. nr. 65y flyttet mellem 1987-1992 fra den oprindelige placering til en ny placering længere nordpå. Det samlede dige langs Gammel Hareskovvej udgør stadig en markant overgang mellem Store Hareskov og Hareskovby.

Den ansøgte ændring af digets bredde vil tilbageføre digets udformning til den oprindelige med en bredde på 2,4 m. Derudover vil en ændring af bredden ikke medføre en ændring i stabiliteten, da de første 50 cm af diget målt fra stensiden ikke vil blive berørt af selve arbejdet.

Biologisk værdi

Diget er generelt meget tilgroet og der vokser mindre træer af slåen og ahorn på og lige ved diget. Den del af diget, hvor der ændres i bredden og udføres gravearbejde er tilgroet med bl.a. skvalderkål og stor nælde, og den del af diget vurderes derfor ikke at have stor biologisk værdi. Der arbejdes ikke på de første 50 cm af diget målt fra stensiden, og der er lagt vægt på, at diget med projektet tilbageføres til den oprindelige bredde.

Samlet set er det Furesø Kommunes vurdering, at det ansøgte er et særligt tilfælde, som kan begrunde en dispensation til reducere af bredden af det beskyttede dige.

Fortidsminder

Hvis du støder på spor af fortidsminder eller usædvanlige naturhistoriske genstande i forbindelse med arbejdet, skal arbejdet standses og fundet straks anmeldes til henholdsvis Museum Nordsjælland (tlf. 72 17 02 40) eller Statens Naturhistoriske Museum (35 33 22 22), jf. museumslovens § 27, stk. 2 og § 29, stk. 1.

Offentliggørelse

Dispensationen vil blive offentligt bekendtgjort på kommunens hjemmeside dags dato.

Klage

Der kan klages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet over afgørelsen efter reglerne i museumslovens kap. 8a.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, og visse landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål eller varetager væsentlige rekreative interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af Nævnenes Hus (www.naevneneshus.dk). Klageportalen findes også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på ligesom du plejer, typisk med MitID.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder. Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

I Klageportalen sendes din klage automatisk til kommunen. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra modtagelsen af afgørelsen. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Udnyttelse af tilladelsen

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at du i så fald ikke må udnytte dispensationen, før klagesagen er afsluttet.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år, efter den er givet, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. museumslovens § 29k, stk. 2.

Kopi til:

- Ejer: Furesø Kommune, afdeling for køb, salg og arealoptimering
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Furesø Museer
- Museum Nordsjælland
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Naturfredningsforening, Furesø lokalafdeling
- Dansk Ornitologisk Forening, Furesø lokalafdeling
- Friluftsrådet, Storkøbenhavn Nord
- Friluftsrådet
- Furesø By og Land
- Danmarks Kulturarvsforening
- Værløse Naturgruppe